

Som det fremgår af regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse, har regeringen besluttet at arbejde videre med disse anbefalinger. Udmøntningen af anbefaling nr. 30 er til dels indeholdt i dette lovforslag, jf. nedenfor under pkt. 5.3.

En forpligtelse efter telelovgivningen for udbydere til at indrette deres systemer således, at disse oplysninger fremadrettet kan leveres til politiet, jf. arbejdsgruppens anbefaling nr. 17 og til dels nr. 30, er indeholdt i lovforslaget fra ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

I regeringens handlingsplan er det i tilknytning her til anført, at ikke alle udbyderes net i dag er indrettet således, at et sådant indgreb teknisk er muligt. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling gennemfører derfor parallelt med lovforslaget et udredningsarbejde, der skal afklare de tekniske muligheder, herunder behovet for at udvikle nye tekniske løsninger på området.

5.3. Justitsministeriets overvejelser

5.3.1. Justitsministeriets overvejelser og lovforslagets nærmere indhold

Som anført ovenfor har den tværministerielle arbejdsgruppe anbefalet, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester på baggrund af en observationskendelse forpligtes til fremadrettet (løbende) at udlevere oplysninger til politiet om, hvilke mobiltelefonmaster en tændt mobiltelefon er i forbindelse med.

Retsplejeloven indeholder som nævnt ikke i dag bestemmelser, der særligt regulerer politiets adgang til at indhente oplysninger om lokaliseringen af en tændt mobiltelefon.

Observation af mistænkte udgør et vigtigt redskab i politiets efterforskning af strafbare forhold. Justitsministeriet finder det – ligesom arbejdsgruppen – i den forbindelse væsentligt, at politiet har adgang til fra udbydere af telenet eller teletjenester at indhente lokaliseringsdata vedrørende en mobiltelefon, der antages at blive anvendt af en mistænkt (teleobservation). Ved teleobservation forstås således indhentelse af oplysninger, der gør det muligt løbende at stedfæste den pågældende mobiltelefon, når mobiltelefonen er tændt. Det vil navnlig dreje sig om oplysninger om, hvilke mobiltelefonmaster den pågældende mobiltelefon er i forbindelse med ved opdateringer, hvilken celle der er anvendt ved opdateringen, samt – ved mobiltelefonens anvendelse til kommunikation – oplysninger om i hvilken afstand fra masten mobiltelefonen befinder sig.

Anvendelsesområdet for et traditionelt efterforskningsmiddel som observation kan på denne måde siges at blive udvidet med den teknologiske udviklingen inden for telekommunikation og de tekniske muligheder, der er med den nuværende mobiltelefoni. Dette kan både være tilfældet, hvor teleobservation sker i tilknytning til politiets brug af andre efterforskningsmidler, og i tilfælde, hvor teleobservation som et isoleret indgreb kan være af væsentlig betydning for efterforskningen.

På den baggrund kan Justitsministeriet tilslutte sig arbejdsgruppens anbefaling om, at udbydere af telenet eller teletjenester på baggrund af en observationskendelse bør være forpligtet til fremadrettet (løbende) at udlevere oplysninger til politiet om, hvilke mobiltelefonmaster en tændt mobiltelefon er i forbindelse med.

Teleobservation, der foretages i forbindelse med skygning af en mistænkt, anses i praksis for et indgreb, der er omfattet af eller må sidestilles med observation i medfør af retsplejelovens § 791 a, stk. 2, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2003, side 137 H. Med Højesterets kendelse, der er omtalt ovenfor, er der imidlertid ikke taget udtrykkelig stilling til tilfælde, hvor politiets indhentelse af lokaliseringsdata vedrørende en mistænks mobiltelefon *ikke* sker i forbindelse med en samtidig skygning af den pågældende.

Det kan efter Justitsministeriets opfattelse give anledning til en vis tvivl, om der i et sådant tilfælde er tale om et straffeprocessuelt tvangsindgreb, der er omfattet af eller må sidestilles med observation efter retsplejelovens § 791 a. Teleobservation kan i sådanne tilfælde siges at have visse lighedspunkter med politiets brug af pejlingsudstyr. Begge tilfælde er således karakteriseret ved, at politiet foretager »skygning ved brug af tekniske hjælpemidler« under omstændigheder, hvor der ikke sker en egentlig iagttagelse af den mistænkte, og hvor der heller ikke foretages aflytning af indholdet af kommunikation. Som nævnt ovenfor under pkt. 5.1.2. er det i praksis antaget, at pejling ikke udgør et straffeprocessuelt indgreb, medmindre brug af pejlingsudstyret kræver politiets indtrængen i den mistænkes bil.

Politiets behov for i efterforskningsmæssigt øjemed at indhente oplysninger om, fra hvilke master en mobiltelefon opdateres, og dermed hvor den pågældende mobiltelefon befinder sig, kan være til stede i situationer, hvor der – som det var tilfældet i ovennævnte højesteretskendelse – tillige foretages skygning af den pågældende. Politiet kan imidlertid også tænkes at have et sådant behov i situationer, hvor der ikke er iværksat en sådan skygning. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis politiets efterforskning alene nødvendig-